

Informatieblad 12 Heet water

Inleiding

Dit Informatieblad over heet water maakt onderdeel uit van de serie informatiebladen over instrumenten voor de aanpak van overlast door de Eikenprocessierups (EPR). De Informatiebladen worden gepubliceerd door het Kennisplatform Processierups. Op de [website van het Platform](#) staat uitgebreide achtergrondinformatie over de totstandkoming van de Informatiebladen. Daar vindt u ook alle andere Informatiebladen.

Gebruik van de Informatiebladen

De Informatiebladen geven inzicht in de huidige kennis en helpen bij het kiezen van de meest geschikte overlastaanpak. De inhoud wordt periodiek aangepast aan de nieuwste inzichten. Aan het eind vindt u een toelichting op de velden met informatie.

Disclaimer

De Informatiebladen EPR zijn geen protocol of werkinstructie voor de toepassing van de besproken instrumenten. Publicatie van een informatieblad betekent niet dat het besproken instrument mag worden gebruikt. Er kunnen wettelijke beperkingen zijn, of andere overwegingen die toepassing in de weg staan. Ook geven de Informatiebladen geen antwoord op de uiteindelijke effectiviteit in specifieke situaties.

Tot slot

Een optimale oplossing is waarschijnlijk niet te bereiken met een enkel instrument. Vaak zal de oplossing liggen in een combinatie van instrumenten en zelfs dan zullen we moeten leren leven met de EPR.

Vragen?

Neem [contact](#) op met het Kennisplatform Processierups.

Informatieblad 12 Heet water

| Instrument | Heet water |
|--|---|
| Korte omschrijving | Bestrijding van de rupsen in de nesten met heet water |
| Soort | Curatief instrument |
| Werking | Fysische werking |
| Beschrijving van werkingsmechanisme | Bestrijding van de rupsen in de nesten met heet water. Bij voldoende temperatuurverhoging zullen de rupsen gedood worden. De hypothese is dat het hete water ook in staat is om de brandharen onschadelijk te maken, door de denaturerende werking. |
| Bronnen en referenties | https://www.stad-en-groen.nl/article/30119/eikenprocessierups-bestrijden-met-kokend-water |
| Standaardvoorschrift | Geen |
| Verhouding met Leidraad | Niet beschreven in Leidraad |
| Effectiviteit | Effectiviteit onbekend, maar de rupsen zullen wellicht gedood worden door behandeling met voldoende en heet water. Of de brandharen door denaturering onschadelijk worden gemaakt is zeer onzeker, want daar is volgens sommige deskundigen een hogere temperatuur voor nodig. Door het natmaken van de nesten, vallen de nesten uit de boom. Het is onduidelijk wat er dan vrijkomt aan brandharen. Daarom is het ook onduidelijk of dit nog speciaal afgevoerd moet worden. Vanuit de branche organisatie in het groen (Cumela) zijn in het verleden geen goede ervaringen opgedaan. Het werken met heet water is gevaarlijk en het blijkt niet effectief te zijn. De methode is minstens even arbeidsintensief als het wegzuigen van nesten. |
| Schadelijkheid en neveneffecten ecosysteem | Bij gerichte toepassing selectief voor de EPR, maar doodt ook natuurlijke vijanden die in de nesten zitten. Doodt mogelijk ander leven in de eik. Mogelijk ook schade aan de jonge boom en vegetatie. Bodem en oppervlaktewater lopen geen risico. |
| Veiligheid en gezondheid | Vermoedelijk niet veilig toe te passen, omdat rupsen in het 4 ^e t/m 6 ^e larvenstadium (wanneer ze nesten vormen) brandharen hebben die ongecontroleerd kunnen vrijkomen. Het is nog niet duidelijk of de brandharen voldoende geïnactiveerd worden. Er zorgen vanuit ARBO-technisch oogpunt over het werken met heet water (risico op brandwonden). Het uit elkaar vallen van de nesten kan leiden tot actieve verspreiding van brandharen, met gevaar voor de bestrijder en omwonenden, en ook nog in een later stadium voor burgers die met de haren van vergeten nesten in aanraking komen. |
| Wettelijke context en beleidskaders | Deze methode is wettelijk toegelaten. |
| Afval en verwerking | Geen afval bij toepassing van dit instrument, waarschijnlijk van achterblijvend materiaal met niet geïnactiveerde brandharen. |
| Ervaring en opleiding | Alleen door professionals uit te voeren. |
| Beschikbaarheid | Ja, er is in Nederland in ieder geval een bedrijf dat deze methode gebruikt. |
| Investing | Een ketel voor productie van heet water vergt een aanzienlijke investering. Energiekosten zijn niet bekend maar mogelijk hoog. |
| Opmerkingen | Als de watertemperatuur echt hoog is, kan het mogelijk wel de microharen onschadelijk kan maken (zie Informatieblad 11 stoom). Dan is een toepassing wellicht om EPR afval te neutraliseren, maar als het als nat-EPR afval behandeld moet worden, dan is dat lastig. |

| | |
|--|---|
| | Net als stoom heeft deze methode het voordeel dat er geen toxische stoffen of milieubelastende middelen gebruikt worden. |
| Samenvattende karakterisering instrument | Niet effectieve methode, want het doodt wel de rupsen maar het vergroot vermoedelijk de kans op ongecontroleerde verspreiding van brandharen. Als er nieuwe informatie beschikbaar is kan dit nader onderbouwd of genuanceerd worden. |

Toelichting Informatiebladen

| Instrument | Werknaam |
|---|---|
| Omschrijving | Korte omschrijving in steekwoorden |
| Id (versie-datum) | # (#-#-#) |
| Soort | Soort instrument: preventief (voorkomt de ontwikkeling van brandharen), curatief (is gericht op het verwijderen van brandharen) of EPR-habitat beïnvloeding (via aangepast beheer wordt de leefomgeving verbeterd zodat natuurlijke vijanden gedijen of minder geschikt is voor EPR). |
| Werking | Werking instrument: ecologisch, biologisch, chemisch, fysiek, fysisch |
| Beschrijving van werkingsmechanisme | Beschrijving van de toepassing, het mechanisme en eventueel de samenstelling van gebruikte middelen. Eventueel verwijzing naar meer info tussen haakjes [Bijlage #]. |
| Bronnen en referenties | Waar is het instrument/ de resultaten beschreven (bijv. Leidraad, Vlinderstichting, etc.)? |
| Standaardvoorschrift | Is een standaard werkvoorschrift beschikbaar en waar is dat te vinden? |
| Verhouding met Leidraad | Is dit instrument in de Leidraad beschreven; zo ja wat zijn de verschillen? |
| Effectiviteit | Is het instrument effectief (ook gelet op inzet bestrijders en materieel)? |
| | Is het nodig te combineren met andere instrumenten om beheersing en bestrijding effectief te laten zijn. Welke? |
| | Beïnvloedt het instrument de plaagdruk in de toekomst (de lange termijn werking)? |
| | Wordt het nog niet/weinig/veel toegepast en wat zijn ervaringen (elders in Europa)? |
| | Is wetenschappelijk/getoetste informatie beschikbaar over effectiviteit; geef bron? |
| Schadelijkheid en neveneffecten ecosysteem | Werkt het instrument selectief voor EPR (welke schade aan andere organismen)? |
| | Is het schadelijk voor de boom en de vegetatie rond de boom? |
| | Is het schadelijk voor de bodemkwaliteit of waterkwaliteit? |
| | Laat het (biologisch afbreekbaar) restmateriaal achter? |
| Veiligheid en gezondheid | Welke risico's voor de veiligheid van de bestrijder, incl. ARBO omstandigheden? |
| | Welke risico's voor de directe omstanders en omgeving? |
| | Welke Pbm's zijn benodigd of vereist? |
| Wettelijke context en beleidskaders | Mag het instrument wettelijk gezien gebruikt worden (bijv. in het kader van toelating van een middel, Wet natuurbescherming)? |
| | Wat zijn voorwaarden voor toepassing, is ontheffing nodig? |
| Afval en verwerking | Welk afval ontstaat er en hoe dient dit verwerkt te worden? |
| Ervaring en opleiding | Wat is benodigde opleidingsniveau en ervaringsniveau? |
| | Is instrument door particulieren/burgers toe te passen (onder welke voorwaarden)? |
| Beschikbaarheid en praktische uitvoerbaarheid | Is het instrument inzetbaar seizoen 2020 of volgend jaar? |
| | Hoeveel gebruikers in NL (aantal bedrijven/medewerkers in de buitendienst)? |
| | Welke beperkingen/mogelijkheden zijn er voor praktische uitvoerbaarheid? |
| | Wat zijn alternatieve instrumenten? |
| Investing (schattingen) | Kosten per boom (alles meegerekend; schatting) |
| | Tijd per boom |
| | Kosten materieel (bijv. hoogwerker), Kosten materiaal (bijv. middelen, PBM's) |

